

«Ίδε ο Ανθρωπος»: απέναντι στον Ιησού των Παθών

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η ευσέβεια και η συμπόνια μας- εκ του ασφαλούς- σε έναν Χριστό που είναι ισχυρός είναι υποκριτική. Ο σεβασμός και η συμπαράσταση μας σε κείνον τον άσημο, περιθωριοποιημένο, κατατρεγμένο συνάνθρωπο από τον οποίο δεν περιμένουμε τίποτα, αυτή είναι η πραγματική προσκύνηση

των Παθών του Χριστού.

Η δίκη του Ιησού αποτελεί ίσως την πιο δραματική σελίδα στην ιστορία της ανθρώπινης Δικαιοσύνης. Άνθρωποι δίκασαν και καταδίκασαν τον Θεάνθρωπο. Έχουν γραφτεί επιστημονικές μελέτες για τις παραβιάσεις του μωσαϊκού νόμου σχετικά με τη σύλληψη του Ιησού και τη διαδικασία που έλαβε χώρα ενώπιον του Συμβουλίου Σανχεντρίν ως πρώτο βήμα για την πορεία προς τον Γολγοθά. Αξίζει προσοχής όμως και ο ανθρώπινος παράγοντας, ειδικότερα δε οι συμπεριφορές και οι στάση όσων ενεπλάκησαν στα γεγονότα που οδήγησαν στη Σταύρωση.

Κομβικό πρόσωπο πίσω από τη δικαστική απόφαση της σταύρωσης είναι ο Πόντιος Πιλάτος και ο διάλογος του με τον Ιησού είναι μνημειώδης. Καθίσταται ολοφάνερο ότι ο Ρωμαίος Διοικητής έχει εντυπωσιαστεί από τον άνδρα που έχει απέναντί του και δεν επιθυμεί την τιμωρία του. Όσο ο Χριστός δείχνει ήρεμα και χωρίς εντάσεις να αψηφά τη γήινη εξουσία ζωής και θανάτου που έχει πάνω Του ο Πιλάτος (μολονότι ο Ρωμαίος Διοικητής φροντίζει να Του την υπενθυμίσει), τόσο ο Δικαστής Του έχει διαρκώς στο μυαλό την εξουσία των ανωτέρων στους οποίους υπακούει. Πρόκειται για τη συνάντηση του Ελεύθερου Ανθρώπου με έναν ανθρωπάκο που παρά τα μεγαλεία της θέσης του είναι μικρός, σκλαβωμένος και εξαρτημένος από τον Καίσαρα που του εξασφαλίζει όσα απολαμβάνει σε αυτό το σύντομο βίο.

Όσο αθώος και αν φαινόταν ο άνθρωπος απέναντί του, όσο κι αν τον είχε συγκλονίσει η στιχομυθία μαζί Του, όσο κι αν υπήρχαν οι προτροπές της συζύγου του, ο Πόντιος Πιλάτος δεν θα ρίσκαρε για χάρη του Ιησού να δυσареστήσει στο ελάχιστο τον Καίσαρα και να διακινδυνέψει φυσικά τη θέση του (δεδομένων και των ατασθαλιών στις οποίες είχε υποπέσει γενικά στα χρόνια διοίκησης του). Δεν είναι σε θέση να σταθεί στο πραγματικό ύψος της θέσης του, να κρίνει με βάση το δίκαιο και την αλήθεια. Διαδραματίζει τον ρόλο εκείνου που με την ένοχη ενεργητική ανοχή του αφήνει το κακό να θριαμβεύει. «Νίπτει τας χείρας του» και έτσι θεωρεί ότι δεν του καταλογίζονται ευθύνες, όταν στην πραγματικότητα είναι εκείνος που λειτουργεί ως καταλύτης για την αδικία.

Οι ρωμαίοι στρατιώτες πάλι έχουν το ελεύθερο και ατιμώρητο να βασανίζουν αλύπητα τον κρατούμενο τους και η ίδια η σταύρωση ήταν φριχτό βασανιστήριο από μόνη της. Το μαστίγωμα γινόταν με ειδικό φραγγέλιο, ο μαστιγωμένος κατέληγε σε άμορφη μάζα σάρκας και αίματος (δεν είναι τυχαίο που οι Ρωμαίοι, ακριβώς γιατί η κατάσταση του Ιησού ήταν τέτοια που δεν Του επέτρεπε να κουβαλήσει μόνος του τον σταυρό, «αγγάρεψαν» τον Σίμωνα τον Κυρηναίο), ενώ η σταύρωση προκαλούσε τον θάνατο με ιδιαίτερα επώδυνο τρόπο.

Όλα αυτά δεν έγιναν πριν από 2000 και παραπάνω χρόνια και τέλος. Για όσους ασχολούνται με τον χώρο της Δικαιοσύνης είναι γνωστές δυστυχώς οι δικαστικές τραγωδίες που λαμβάνουν χώρα και σήμερα. Όσο κι αν υπάρχει θεσμική πρόοδος και αρχές πολιτισμού, όσο κι αν υπάρχουν αυτοί που υπηρετούν με ευσυνειδησία το καθήκον τους, δυστυχώς υπάρχει και η άλλη πλευρά. Οι δικαστικές πλάνες, η αδιαφορία, η κακομεταχείριση και κακοποίηση ενός κατηγορουμένου, καθώς και ο εξευτελισμός του. Στις δικαστικές αίθουσες εκτυλίσσονται -όχι τόσο σπάνια- με τον ένα ή τον άλλον τρόπο ανθρώπινα δράματα και η εικόνα του Εσταυρωμένου πάνω από τη δικαστική έδρα (σε όσες χώρες εξακολουθεί να είναι τοποθετημένη εκεί) τραγικά θυμίζει ότι τίποτα δεν έχει πραγματικά αλλάξει.

Παρατηρώντας το πλήθος κόσμου που συρρέει κάθε Μεγάλη Εβδομάδα στους ναούς δεν μπορεί παρά να προκύπτει η ασυνέπεια και υποκρισία που χαρακτηρίζει τον κόσμο χιλιάδες χρόνια μετά τα πραγματικά Πάθη του Κυρίου. Οι ίδιοι άνθρωποι που με ιερό δέος στέκονται μπροστά στην εικόνα του Νυμφίου, με πόσο σεβασμό αντικρίζουν έναν κουρελή, άπλυτο, χτυπημένο και με χειροπέδες, από αυτούς που κάποιες φορές περιφέρονται σε διαδρόμους δικαστηρίων; Τί στάση κρατούν αλήθεια όταν βλέπουν στις οθόνες της τηλεόρασης (ή σε κάποιο ανακριτικό γραφείο ή δικαστική αίθουσα) έναν κακοποιημένο συλληφθέντα κατηγορούμενο; Άραγε πόσα χαστούκια και προπηλακισμοί έχουν δοθεί σε κρατούμενους από χέρια που φοράνε κομποσκοίνι; Άραγε πόσες βρισιές, αποδοκιμασίες και λεκτικοί εμπαιγμοί έχουν εκστομιστεί σε συλληφθέντα αλλοδαπό από χείλη που αυτές τις ημέρες θα φιλήσουν τον σταυρό; Πόσοι από όσους συνωστίζονται για να προσκυνήσουν τον Επιτάφιο έχουν ενδιαφερθεί για αυτούς που στοιβάζονται με απαράδεκτες συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε κρατητήρια Αλλοδαπών, Μεταγωγών, σε στρατόπεδα συγκέντρωσης συνανθρώπων μας;

Είναι εύκολο να συμπονά κάποιος τον Κύριο εκ των υστέρων, γνωρίζοντας ότι έχει αναστηθεί και δικαιωθεί, αναμένοντας μάλιστα βοήθεια από Εκείνον, προσβλέποντας σε ασφάλεια και πλείστα όσα αγαθά σε αυτόν και στον άλλον κόσμο. Μήπως όμως αν τα ήξερε αυτά και ο Πιλάτος, θα αποφάσιζε όπως αποφάσισε για τον Ιησού; Αν τα γνώριζαν οι στρατιώτες θα τολμούσαν ποτέ να Του συμπεριφερθούν έτσι; Όχι βέβαια. Όλοι οι παραπάνω υποτίθεται ότι είχαν ενώπιον τους έναν κακούργο (ή τελospάντων κάποιον που τους παραδόθηκε ως τέτοιος), άσημο και χωρίς δύναμη.

Η ευσέβεια και η συμπόνια μας- εκ του ασφαλούς- σε έναν Χριστό που είναι ισχυρός είναι υποκριτική. Ο σεβασμός και η συμπαράσταση μας σε κείνον τον άσημο, περιθωριοποιημένο, κατατρεγμένο συνάνθρωπο από τον οποίο δεν

περιμένουμε τίποτα, αυτή είναι η πραγματική προσκύνηση των Παθών του Χριστού.

Διαβάζοντας τα Ευαγγέλια των ημερών δεν αναδεικνύονται μόνο οι ιστορικοί βασανιστές και σταυρωτές του Ιησού. Η προσεκτική ανάγνωση των κειμένων δείχνει με τον έναν ή τον άλλο τρόπο όλους μας. Ποιοί εν τέλει είμαστε στα γεγονότα της Μεγάλης Εβδομάδας; Ο Ρωμαίος Διοικητής που θέλει να τα έχει καλά με τους ισχυρούς, που δεν τολμά να συγκρουστεί, προκειμένου να μη χάσει τη βολή του και δημιουργήσει εχθρούς; Οι φανατισμένοι και τυπολάτρες Γραμματείς και Φαρισαίοι, που δεν μπορούν να ανεχτούν την αμφισβήτηση της εξουσίας τους, οπότε θέλουν να εξοντώσουν κάθε αντίθετη φωνή; Ο όχλος των ανθρώπων που δρα παρορμητικά, ψάχνει εξιλαστήρια θύματα και χωρίς να δεν διστάζει να απαιτεί με πάθος και αγριότητα τον θάνατο συνανθρώπου; Ο Ιούδας που προδίδει με ένα φιλί και μετά μη μπορώντας να σηκώσει το βάρος των πράξεων του αυτοκτονεί; Οι αδιάφοροι, για τους όποιους όσα λαμβάνουν χώρα είναι ξένα με τον μικρόκοσμο τους και έτσι δεν τους αγγίζουν; Ο Πέτρος που δειλιάζει όχι απλά να σταθεί στο πλάι του Δασκάλου του, αλλά ακόμη και να αναγνωριστεί ως γνωστός του, αλλά μετά μετανιώνει πικρά; Τα κείμενα των Ευαγγελιστών είναι πραγματικά ψυχογραφήματα που δείχνουν ανθρώπινες συμπεριφορές οι οποίες είναι ίδιες και σήμερα, απλά εκδηλώνονται σε άλλα πραγματικά περιστατικά. Είναι συμπεριφορές δικές μας, κι ας μην ήμασταν παρόντες στα γεγονότα της Σταύρωσης.

Οι πιο γενναίοι εκείνων των ημερών αποδεικνύονται ο πολύ νεαρός στην ηλικία Ιωάννης καθώς και κάποιες γυναίκες που ακολουθούσαν τον Ιησού. Προκαλεί εντύπωση το γεγονός ειδικά αν λάβει κάποιος υπ' όψη του τη θέση της γυναίκας στην ιουδαϊκή κοινωνία της εποχής. Αυτοί που φαινομενικά και στερεοτυπικά ήταν οι πιο αδύναμοι επιδεικνύουν το μεγαλύτερο κουράγιο και θάρρος. Δεν τους πτοούν οι φωνές των πολλών, δεν τους φοβίζονται οι ρωμαίοι στρατιώτες. Στέκονται κοντά στον Ιησού που αγάπησαν, όταν τίποτα πλέον δεν θυμίζει το κύρος του και τίποτα ακόμη δεν μαρτυρεί την ένδοξη Ανάσταση Του που θα επακολουθήσει. Είναι δίπλα Του ακριβώς γιατί Τον αγαπούν.

Η δύναμη αυτή της αγάπης είναι που δίνει κουράγιο και ισχύ σε όσους συνανθρώπους μας ενδιαφέρονται για τον πονεμένο πλησίον και του συμπαραστέκονται, είτε αυτό σημαίνει να δώσουν ένα ποτήρι νερό σε έναν διψασμένο, είτε να υπερασπιστούν με προσωπικό κόστος έναν αδικούμενο, είτε να γυρίζουν τον κόσμο με ανθρωπιστικές οργανώσεις για να βοηθούν όπου υπάρχει ανάγκη.

Για να νιώσει ο χριστιανός πραγματικά την ατμόσφαιρα των γεγονότων της Μεγάλης Εβδομάδας, δεν χρειάζεται να ταξιδέψει Πάσχα στους Άγιους Τόπους.

Δεν χρειάζεται να ψάχνει τα βήματα του Χριστού σε ξένη χώρα και να προσπαθεί να φανταστεί πώς έλαβαν χώρα τα γεγονότα εκείνων των ημερών. Δεν χρειάζεται να ανέβει τη via Dolorosa. Μπορεί κάλλιστα να επισκεφτεί τις φυλακές. Εκεί θα βρει τον Χριστό σε όλους αυτούς που είναι μόνοι, απορριμμένοι από την κοινωνία, βασανισμένοι, περιφρονημένοι και ανεβαίνουν τον δικό τους Γολγοθά. Εκεί, αν ανοίξει την ψυχή του, θα ακούσει και πάλι τα ίδια λόγια: «Ίδε ο Άνθρωπος»...